

Retningslinjer for næringsrettede fylkeskommunale tilskuddsordninger over ansvar 500300 (Virkemidler og entreprenørskap)

Vedtatt i hovedutvalg for næring, klima og miljø 28.01.2021
Gjeldende fra 01.02.2021

Innledning

Agder fylkeskommune skal bidra til verdiskaping og bærekraftig vekst bl.a. ved bruk av fylkeskommunale og nasjonale virkemidler, og gjennom å mobilisere og koordinere andre virkemiddelaktører. Regionplan Agder 2030 og VINN Agder (Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2030) legger viktige føringer i dette arbeidet..

Retningslinjene skal legges til grunn for forvaltning av næringsrettede fylkeskommunale tilskuddsordninger over ansvar 500300 i Agder fylkeskommune (avdeling for virkemidler og entreprenørskap). De skal også tydeliggjøre arbeidsfordelingen med Innovasjon Norge og andre virkemiddelaktører hva angår offentlige støtteordninger til næringslivet i Agder.

Retningslinjene gjelder p.t. følgende tilskuddsordninger:

- Tilskuddsordning for mobilisering til nye næringer og attraktive arbeidsplasser
- Tilskuddsordning for etablererveiledning og entreprenørskapskompetanse
- Tilskuddsordning for utviklingstiltak i nye og etablerte klynger.

Tilskuddsordninger som forvaltes på vegne av statlige myndigheter og gjennom statlige bevilgninger, omfattes ikke av dokumentet da disse følger statlige retningslinjer.

Kapittel 1: Formål med retningslinjene

Retningslinjer for fylkeskommunale tilskudd over ansvar 500300 har som formål:

- å konkretisere hvilke mål, regler, prosesser og vilkår som gjelder for de ulike ordningene
- å tydeliggjøre helhet i fylkeskommunale tilskuddsordninger over ansvar 500300
- å forenkle og effektivisere saksbehandlingen
- å sikre at det ikke gis tilskudd til formål som ikke er tydelig forankret i regionale planer og strategier og/eller nasjonale føringer

Kapittel 2: Mål med tilskuddsordningene

De overordnede målene for næringsrettede tilskuddsordninger er definert i Regionplan Agder 2030. Hovedmålet er **å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår**. Det skal utvikles en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for å bo, arbeide i og besøke.

Delmål som er særlig relevante for næringsrettede tilskuddsordninger, er målene under kapittel *Verdiskaping og bærekraft* i Regionplan Agder 2030:

- Flere vekstkraftige små og mellomstore bedrifter er etablert.
- Det er høyere sysselsettingsvekst enn i landet for øvrig, med fokus på nye potensialer for bærekraftig verdiskaping.
- Næringsstrukturen er mer variert og preget av godt samarbeid med akademia og offentlig sektor.
- Verdiskaping er basert på bærekraftig bruk av menneskelige ressurser og naturressurser.

Den enkelte tilskuddsordning skal ha ytterligere avgrensning og konkretisering av mål og målgrupper.

Kapittel 3: Overordnede lover og regler

Forvaltningsloven («Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker») og Offentleglova («Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd») ligger til grunn for tilskuddsforvaltningen i Agder fylkeskommune.

Offentleglova skal bl.a. sikre at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig, at det er tillit til saksbehandling i offentlig forvaltning, og at allmennheten kan kontrollere forvaltningens bruk av offentlige midler.

Forvaltningsloven gir generelle regler om behandlingsmåten i offentlig forvaltning, herunder bl.a. krav om ugildhet (kap. 2) og veiledningsplikt og saksbehandlingstid (kap. 3).

Andre relevante lover og regler er **EØS-regelverket for offentlig støtte** (statsstøtteregelverket) og Agder fylkeskommunes **økonomi- og delegeringsreglement**.

Kapittel 4: Felles krav og føringer for tilskuddsordningene

Overordnede prinsipper for tilskuddsforvaltningen i Agder fylkeskommune er: Åpenhet og transparens; likebehandling; faglig integritet og effektivitet; og lojalitet til politiske beslutninger. Hensynet til transparens og likebehandling fordrer at tilskuddsordningene er åpne konkurransearenaer med bred utlysning, tydelige søknadsfrister og tildeling etter objektive og målbare kriterier. Lojalitetshensynet til politiske beslutninger innebærer lojalitet til vedtatt formål og innretning av de ulike tilskuddsordningene, og til å likebehandle søkere i tråd med disse.

Overordnede/generelle krav og føringer for de fylkeskommunale tilskuddsordningene over ansvar 500300:

4.1 Etablering og finansiering av tilskuddsordninger

Fylkesrådmannen vurderer løpende om etablerte tilskuddsordninger er et hensiktsmessig middel for å oppnå fastsatte mål. Etablering av nye og vesentlige endringer i etablerte tilskuddsordninger behandles i hovedutvalg for næring, klima og miljø. Eksisterende tilskuddsordninger skal med jevne mellomrom, og minst én gang hver valgperiode, evalueres og legges frem for politisk behandling.

Rammen til tilskuddsordningene fastsettes som del av den årlige budsjettprosessen i Agder fylkeskommune.

4.2 Tilskuddsordningenes formål og målgrupper

De overordnede målene for tilskuddsordningene er definert i retningslinjenes kapittel 2. Mål og målgrupper konkretiseres nærmere i hver tilskuddsordning, kapittel 5.

4.3 Kriterier for måloppnåelse

Til hver tilskuddsordning skal det identifiseres kriterier for måloppnåelse som kan benyttes i fylkeskommunens mål- og resultatstyring. Det kan bl.a. være sysselsetting og vekst i arbeidsplasser, verdiskaping og økonomisk aktivitet, samt andre relevante indikatorer som er lagt til grunn i fylkeskommunens styringsdokumenter.

4.4 Tildelingskriterier

Tildelingskriteriene skal gi grunnlag for å avgrense

- (1) **hvem** som er søknadsberettiget og **hva** som kan støttes av prosjekter (kvalifikasjonskravene) og
- (2) gi objektive og målbare holdepunkter for **hvilke** prosjekter som er støtteverdige og hvordan tilskudd skal fastsettes (vurderingskriteriene).

Kvalifikasjonskrav og vurderingskriterier fastsettes nærmere under hver ordning.

Generelle føringer er som følger:

Kvalifikasjonskrav: Må fastsettes tydelig i den enkelte støtteordning. Generelle føringer er at tilskuddsmottaker kan være offentlige og private virksomheter. Tilskuddsmottaker kan ikke være privatpersoner.

Tiltakene må være regionale utviklingsprosjekter, dvs. tidsavgrensede tiltak som kommer i tillegg til ordinær aktivitet og som har regional betydning. Det gis ikke støtte til:

- Generell drift av organisasjoner og virksomheter
- Investeringer i fysisk infrastruktur, garantier, aksjetegning og gjeldssanering
- Tiltak som primært retter seg mot en enkeltkommune
- Tiltak som er igangsatt før søknadstidspunkt (pga. tilskudd skal ha utløsende effekt for gjennomføring av prosjektet)

Vurderingskriterier: Vurderingskriteriene skal understøtte målet med tilskuddsordningen. Nærmere vurderingskriterier defineres under den enkelte ordning. Generelle vurderingskriterier er som følger:

- Prosjektet er samhandlings-/utviklingsprosjekt på tvers av kommunegrenser, sektorer (offentlig/privat/frivillig), på tvers av offentlig/næringsliv/akademia, eller på tvers av næringer og bransjer.
- Prosjektet sannsynliggjør distrikts- og regionalpolitisk virkning. Distriktshensyn skal telle.
- Spisse fylkeskommunens innsats der det er markedssvikt, eller der hvor det er svake markeder og hvor tilskuddet forventes å ha effekt iht. kriteriene for tilskuddet som gis.
- Prosjektet har god kvalitet, virker ambisiøst men gjennomførbart, og har god regional forankring og medvirkning (mht. deltakelse og prosjektfinansiering).
- Prosjekteier har god gjennomføringsevne.

4.5 Søknads- og saksbehandlingsprosedyrer

Regionalforvaltning.no benyttes som søknads- og forvaltningsportal. Arkivverdig kommunikasjon, inkludert søknad og vedtaksbrev, skal arkiveres i forvalters arkivsystem.

Kunngjøring: Tilskuddsordningene skal utlyses gjennom regionalforvaltning.no, agderfk.no, Agder fylkeskommunes fellesannonse og via samarbeidende virkemiddelaktører.

Utlysning skal inneholde informasjon bl.a. om formålet med ordningen, målgruppe, tildelingskriterier (kvalifikasjonskrav og overordnede vurderingskriterier), søknadsfrist, ramme for utlysningen, formkrav i søknaden, kontaktinformasjon.

Formaliakontroll, intern koordinering og veiledning av søker: Søknader som har kommet etter søknadsfrist, ikke er sendt gjennom søknadsportal eller som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene (ref. pkt. 4.4. over, samt ordningens egne kvalifikasjonskrav), blir avvist. Dette for å sikre likebehandling av alle søkere.

Forvalter har veiledningsplikt og bør i størst mulig grad informere søkere om andre relevante støtteordninger og virkemiddelaktører. Forvalter har også ansvar for å koordinere en søknad med evt. andre relevante tilskuddsordninger i fylkeskommunen.

Søknadsvurdering: Godkjente søknader vurderes i best mulig grad etter objektive og målbare kriterier for å fastslå om de er støtteverdige, og hvor mye støtte de evt. bør gis. Den enkelte tilskuddsordning fastsetter om det skal være løpende søknadsvurdering eller faste søknadsfrister der søknader samles opp og veies mot hverandre. Dette ses i sammenheng med hvilke økonomiske rammer en har til disposisjon i det året tilskuddene gjelder for.

Saksbehandling: Hovedutvalg for næring, klima og miljø, behandler søknader over fullmaktsgrensen, p.t. 300 000 kroner. Hovedutvalget blir presentert for en status for økonomi, samt vedtatte fullmaktsbevilgninger ved søknadsbehandlinger i utvalget. Fullmaktssakene skal også følge søknadsfristen.

Støttebeløp og støtteintensitet: Eventuelle begrensninger på maksimalt støttebeløp fastsettes innenfor den enkelte tilskuddsordning.

Samlet offentlig tilskudd bør som hovedregel ikke utgjøre mer enn 50 prosent av samlet finansiering. Fylkeskommunens andel skal som hovedregel utgjøre maksimalt 50 prosent av et prosjekts godkjente, støtteberettigede kostnader. Unntak må begrunnes. I fylkeskommunens andel innberegnes tilskudd som er gitt av annenpart, der tilskudd og aktiviteter/innsats indirekte finansieres av Agder fylkeskommune.

Støttevarighet: Støtten som gis skal være tidsavgrenset, i inntil 3 år. Støttevarighet utover 3 år må begrunnes.

4.6 Vedtak og vedtaksbrev

Utfall av søknadsbehandling av godkjente søknader kan være at søker får avslag (dvs. ikke støtteverdig), tilsagn (støtteverdig) eller delvis tilsagn (støtteverdig, men redusert tilskudd ift. søknadsbeløp). Vedtaket er å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven (§ 2). Vedtak fattet administrativt kan påklages til Fylkesutvalget som klageinstans.

Tilsagnsbrev har vedlagt standard utbetalingsvilkår som må aksepteres skriftlig av tilskuddsmottaker før tilsagn er gyldig. Gjeldende standard utbetalingsvilkår er vedlagt som vedlegg i dette dokumentet. Avslagsbrev må orientere om klagefrist og innsynsrett i saksbehandlingen.

4.7 Rapportering og utbetaling

Prosjekteier rapporterer i regionalforvaltning.no. Tilskuddsmidlene utbetales som hovedregel etterskuddsvis, på grunnlag av sluttrapportering. Nærmere vilkår for tilskuddsmottaker er fastsatt i «standard utbetalingsvilkår» (se vedlegg).

Oppfølging, kontroll og tilbakebetaling: Oppfølgings- og kontrolltiltak baseres på mottatt sluttrapportering fra tilskuddsmottaker. Forvalter vurderer om det er behov for ytterligere oppfølgings- og kontrolltiltak.

Vedtak om innvilget tilskudd kan omgjøres, og utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt, dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilgelse av tilskuddet. Dette gjelder også dersom tiltak og finansiering bryter med statsstøttereguleringen i EØS-avtalen.

Kapittel 5: Føringer og retningslinjer for de enkelte tilskuddsordningene

Tilskuddsordningenes innretning og omfang defineres av gjeldende planverk (spesielt Regionplan Agder 2030 og VINN AGDER), gjeldende årsbudsjett for Agder fylkeskommune og politiske prioriteringer forankret i Hovedutvalg for næring, klima og miljø.

5.1 Tilskuddsordning for mobilisering til nye næringer og attraktive arbeidsplasser Fra Agder fylkeskommunes årsbudsjett 2021:

«Et godt samarbeid mellom næringsliv, akademisk og offentlig sektor skal legge til rette for etablering av nye og attraktive arbeidsplasser i hele regionen. En bevisst satsing på lokale kompetansemiljøer knyttet til bærekraftig bruk av naturressurser kan bidra til en mer variert næringsstruktur og økt sysselsettingsgrad.»

Tilskuddets formål er å bidra til etablering av nye og attraktive arbeidsplasser i hele regionen.

Hvem kan søke/stå som prosjekteier? Offentlige og private virksomheter, klynger, forsknings- og kompetansemiljøer.

Hva kan det gis tilskudd til? Tiltak som har som mål å skape nye næringer og attraktive arbeidsplasser over hele Agder.

Hvilke prosjekter prioriteres?

1. prioritet: Prosjekter som har som mål å legge til rette for nye og attraktive arbeidsplasser i hele regionen. Satsinger knyttet til blå og grønn vekst vil bli særlig prioritert p.t.
2. prioritet: Prosjekter som bidrar til regional nyskaping og innovasjon i hele Agder.
3. prioritet: Prosjekter som bidrar samhandling mellom to eller flere aktører.

Tilskuddets utlysning og størrelse: Tilskuddsordningen fire årlige søknadsfrister. Det er ingen begrensning på søknadssum, men det kan ikke være høyere støtteintensitet enn maksimalt 50 prosent.

Saksbehandling: Prosjekter vurderes i dialog med det offentlige virkemiddelapparatet og relevante kommuner.

5.2 Tilskuddsordning for utviklingstiltak i nye og etablerte klynger

Fra Agder fylkeskommunes årsbudsjett 2021:

«Samarbeid i næringsklynger og bedriftsnettverk er et viktig bidrag for økt innovasjon og verdiskaping i eksisterende næringsliv. Flere innovative næringer er organisert i sterke klynger og nettverk på Agder.. () Det foreslås at en større andel fordeles mellom de etablerte klyngene og en mindre andel utlyses som tilskuddsmidler til klyngeutviklings-prosjekter i en konkurransearena. Midlene sees i sammenheng med den foreslåtte rammen avsatt til bedriftsnettverksordningen i Innovasjon Norge.»

Tilskuddets formål er å stimulere til at flere innovative næringer søker å organisere seg i sterke klynger og nettverk på Agder, og at de eksisterende klyngene utvikler seg til ledende miljøer for omstilling, nyskaping og innovasjon.

Hvem kan søke/stå som prosjekteier? Bedrifter (for prosjekter som skal kvalifisere til bedriftsnettverk), klynge- og nettverksorganisasjoner.

Hva kan det gis tilskudd til? Prosjektarbeid med formål å videreutvikle og stimulere til etablering av en klynge/nettverk, eller videreutvikle en etablert klynge eller nettverk til nasjonal eller internasjonal ledende posisjon.

Hvilke prosjekter prioriteres?

1. prioritet: Prosjekter som har som mål å kvalifisere til nasjonale programmer for bedriftsnettverk (bedriftsnettverksordningen) og klynger (Arena, Arena Pro, Modne klynger).
2. prioritet: Prosjekter som bidrar til regional nyskaping og innovasjon gjennom nye former for klynge-til-klyngesamarbeid.
3. prioritet: Prosjekter som styrker klyngenes innsatsområder der Agder har komparative fortrinn. Satsinger knyttet til batteriteknologi, havvind/offshore og blå og grønn vekst er satsingsområder som vil bli særlig prioritert p.t.

Tilskuddets utlysning og størrelse: Tilskuddsordningen fire årlige søknadsfrister.

Saksbehandling: Vurdering av prosjekter under tilskuddsordningen skal foregå i dialog med Innovasjon Norge Agder.

5.3 Tilskuddsordning for etablererveiledning og entreprenørskapskompetanse

Fra Agder fylkeskommunes årsbudsjett 2021:

«Et godt kompetansetilbud til gründere og et samordnet virkemiddelapparat er viktig for å legge til rette for bærekraftig vekst og omstilling. [...] I tillegg foreslås det avsatt midler til tilskuddsordning og offentlig anbud knyttet til mobilisering og kompetansetiltak for gründere i hele fylket. Det foreslås også avsatt midler til kompetansetiltak for virkemiddelapparatet. Her er kommuner med førstelinjetjeneste for etablerere en viktig målgruppe.»

Tilskuddets formål er å bidra til kompetansebygging innen entreprenørskapskultur og skape gode vilkår for vekstkraftige bedrifter.

Hvem kan søke/stå som prosjekteier? Virkemiddelaktører (inkl. etablerersentre, næringshager), offentlige og private kompetansemiljøer.

Hva kan det gis tilskudd til? Det kan gis tilskudd til kompetansetiltak som mobiliserer gründere til gründerskap i hele fylket.

Hvilke prosjekter prioriteres?

1. prioritet: Prosjekter som bidrar til utvikling og etablering av kompetansetilbud til gründere i regionen.
2. prioritet: Prosjekter som bidrar til etablering av nettverk for gründere i regionen.
3. prioritet: Prosjekter som har som formål å bygge entreprenørskapskultur i regionen.

Tilskuddsmidlene er i 2021 øremerket tiltak og prosjekter innenfor sosialt entreprenørskap i Agder. Det vektlegges geografisk spredning for tildeling av midler.

Tilskuddets utlysning og størrelse: Tilskuddsordningen fire årlige søknadsfrister.

Saksbehandling: Prosjekter vurderes i dialog med det offentlige virkemiddelapparatet for næringsutvikling (inkl. regionale næringshager og etableringssentre).

Vedlegg:

Standard utbetalingsvilkår til mottakere av næringsrettede fylkeskommunale tilskudd over ansvar 500300

Støttemottaker må godta tilsagnsvilkårene før tilsagnet er gyldig.

Dette for å sikre at prosjektet gjennomføres på de vilkår som støtten er gitt innenfor.

Standard utbetalingsvilkår:

1. Støttemottaker må bekrefte, på vedlagt akseptskjema, at tilsagnsvilkårene er lest og godtatt. Skjemaet returneres til Agder fylkeskommune. Dersom akseptskjemaet ikke mottas innen fristen (1 måned), faller tilbudet om finansiering bort.
2. Prosjektet må utføres i samsvar med planene som er beskrevet i tilsagnsbrevet. Støttemottaker må være oppmerksom på at det i behandling av søknaden kan være gjort endringer i forhold til søknadens opprinnelig omfang.
3. Ønskes det endringer i prosjektet i forhold til tilsagnet, må det søkes skriftlig om dette. Endringer skal ikke gjennomføres før Agder fylkeskommune skriftlig har gitt tillatelse.
4. Prosjektet må ikke igangsettes før fullfinansiering er i orden i henhold til oppsatt finansieringsplan i tilsagnet.
5. Dersom det viser seg at tiltaket ikke vil bli gjennomført, og tilsagnet dermed ikke blir benyttet, må dette meddeles fylkeskommunen så snart som mulig.
6. Tilsagnet er gyldig tilsagnsåret og to påfølgende år. Ønskes avtaleperioden forlenget, må søknad om dette sendes til Agder fylkeskommune i god tid før tilsagnet utløper. Etter utløpet av tilsagnet forbeholder Agder fylkeskommune seg retten til å trekke tilbake gjenstående utbetalinger.
7. Støttemottaker er selv ansvarlig for at samlet mottatt offentlig støtte ikke overstiger de grensene som til enhver tid gjelder ifølge EØS statsstøtteregulering.
8. I prosjektrapport og ved omtale av prosjektet i media eller på støttemottakers hjemmesider, skal det opplyses om at Agder fylkeskommune har støttet prosjektet. Dette skal omtales i sluttrapporten.

Utbetaling:

9. Tilskuddet skal som hovedregel utbetales etter at tiltaket er gjennomført.
10. Det kan, etter vurdering, foretas delutbetaling på inntil 50 prosent av tilsagnet ved oppstart av prosjektet.
11. Gjennom prosjektperioden kan det anmodes om delutbetaling, forholdsvis etter medgåtte utgifter. Summen av delutbetalingene kan ikke utgjøre mer enn 75 prosent av tilsagnsbeløpet. Sammen med anmodning om eventuell delutbetaling skal det følge en framdriftsrapport.
12. Det skal føres spesifisert regnskap for prosjektet. Regnskapet skal settes opp slik at det kan sammenlignes med budsjettet som ligger til grunn for tilsagnet. Dersom prosjektet ikke blir gjennomført i forutsatt omfang eller til redusert kostnad, vil tilskuddet bli tilsvarende avkortet.
13. Eget arbeid skal dokumenteres med timelister. Egenfinansiering og egenkapital som inngår som delfinansiering av kostnadene, skal dokumenteres.
14. Ved anmodning om sluttutbetaling skal det vedlegges sluttrapport og revidert regnskap fra prosjektet.¹ Sluttrapporten skal blant annet beskrive aktiviteter og måloppnåelse.
15. Tilsagnet bortfaller dersom Agder fylkeskommune ikke har mottatt anmodning om utbetaling i løpet av tilsagnsåret og de to påfølgende årene.
16. Det tas forbehold om adgang for Agder fylkeskommune, Kommunal- og regionaldepartementet og Riksrevisjonen til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningen, i henhold til Stortingets bevilgningsreglementet § 10 andre ledd og forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler § 14.
17. Mottaker har kontrollansvar i forhold til utbetalt beløp. Mottaker er pliktig til å tilbakebetale tilsagnsbeløp eller deler av dette, dersom det er utbetalt for mye eller på feil grunnlag.

Kristiansand, 1. januar 2021

---

¹ For ikke-revisjonspliktige foretak kan autorisert regnskapsfører bekrefte regnskapet. For tilsagn om tilskudd på under kr 100 000 kan det gjøres unntak fra kravet om revisorattestasjon av regnskapet.